

การนับระยะเวลาคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด ของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง

พัชรภรณ์ ศิริวิมลกุล *

สาระสำคัญ

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มีเจตนารมณ์ให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเลือกดำเนินมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของบุคคลผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาล แต่ไม่อาจดำเนินการทั้งสองมาตรการในคราวเดียวกันได้ การที่ศาลอาญามีคำพิพากษาให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้เงินที่เบียดบังไปโดยทุจริต จึงถือว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ฟ้องคดีต่อศาลและศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงิน ดังนั้น หน่วยงานทางปกครองจึงไม่อาจดำเนินการบังคับทางปกครองต่อเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้อีก และหน่วยงานทางปกครองขอที่จะใช้สิทธิในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาดำเนินการบังคับคดีภายในสิบปี นับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่ง

รายละเอียดของเรื่อง

เทศบาลตำบลทาสบเส้าได้หารือคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กรณีการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยนาย ท. ได้ยักยอกเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทำให้เทศบาลตำบลทาสบเส้าได้รับความเสียหาย เทศบาลตำบลทาสบเส้าได้ดำเนินคดีอาญากับนาย ท. และศาลจังหวัดลำพูนมีคำพิพากษาลงโทษนาย ท. ให้จำคุกและคืนเงินแก่เทศบาลตำบลทาสบเส้าเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2557 ซึ่งนาย ท. ยังไม่ชำระหนี้ เทศบาลตำบลทาสบเส้าจึงขอออกหมายบังคับคดีตามคำพิพากษาแก่นาย ท. และแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการยึดอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ต่อมา นาย ท. ได้ทำหนังสือรับสภาพความผิดต่อเทศบาลตำบลทาสบเส้า ลงวันที่ 29 มีนาคม 2565 ส่วนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งดำเนินการควบคู่ไปกับการดำเนินคดีอาญานั้น ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด และมีคำสั่งให้นาย ท. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการ ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2553 เป็นเงินจำนวน 729,000 บาท และมีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวไปยังภูมิลำเนาของนาย ท. หลายครั้ง ซึ่งนาย ท. ได้ลงนามในใบตอบรับเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 จึงขอหารือ 2 ประเด็น ดังนี้

* พนักงานคดีปกครองชำนาญการพิเศษ กลุ่มสนับสนุนวิชาการคดีปกครอง สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง สรุปความเห็นของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ 1411/2565

(1) กรณีการนับระยะเวลาดำเนินการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ให้นาย ท. เพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองภายในสิบปีตามมาตรา 63/8 และกรณีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดตามมาตรา 63/8 วรรคสอง (1) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 จะเริ่มนับวันใดเป็นวันแรกของวันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด

(2) กรณีนาย ท. ได้ทำหนังสือรับสภาพความผิดแล้ว เทศบาลตำบลทาสบเส้าจะดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ตามคำสั่งให้นาย ท. ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับทางราชการ ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2553 ต่อไปหรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้ให้ความเห็นว่า โดยที่มาตรา 63/6 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มีเจตนารมณ์ที่จะให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเลือกดำเนินมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของบุคคลผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง หรือฟ้องคดีต่อศาล แต่ไม่อาจดำเนินการทั้งสองมาตรการในคราวเดียวกันได้ เพราะทั้งสองมาตรการมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ เพื่อให้ได้เงินมาชำระค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ อีกทั้งการบังคับทางปกครองโดยหน่วยงานของรัฐอาจจะเข้าซ้อนกับกระบวนการพิจารณาของศาล จึงมิให้นำหมวด 2/1 การบังคับทางปกครองมาใช้บังคับกับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ฟ้องคดีต่อศาลและศาลมีคำพิพากษาให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำแล้ว และในกรณีที่ศาลได้รับฟ้องคดีที่หน่วยงานของรัฐฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้บุคคลชำระเงินหรือกระทำหรือละเว้นกระทำแล้ว ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับทางปกครองอีก เว้นแต่จะมีการถอนฟ้องหรือศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพราะเหตุอื่น ในกรณีนี้ศาลจังหวัดลำพูนมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2557 ลงโทษจำคุกนาย ท. ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและสั่งให้คืนเงินแก่เทศบาลตำบลทาสบเส้าผู้เสียหาย การที่ศาลอาญามีคำพิพากษาให้นาย ท. ชดใช้เงินที่เบียดบังไปโดยทุจริต จึงถือว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ฟ้องคดีต่อศาลและศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงิน ซึ่งการฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา 63/8 วรรคสอง (1) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ไม่ถือว่าเป็นการฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือศาลยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นคดีปกครอง คดีแพ่ง หรือคดีอาญา และไม่จำกัดว่าหน่วยงานของรัฐนั้นต้องเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาล ด้วยเหตุนี้ เทศบาลตำบลทาสบเส้าจึงไม่อาจดำเนินการบังคับทางปกครองต่อนาย ท. ได้อีก ทั้งนี้ ตามมาตรา 63/6 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และเทศบาลตำบลทาสบเส้าชอบที่จะใช้สิทธิในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาดำเนินการบังคับคดีภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา 274 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ส่วนการที่นาย ท. ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ซึ่งมีผลให้อายุความในการฟ้องคดีระงับการฟ้องคดีตามมาตรา 193/14 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่กรณีนี้อยู่ในขั้นตอนการบังคับคดีตามคำพิพากษาจึงไม่มีผลทำให้ระยะเวลาการบังคับคดีระงับการฟ้องคดีหรือมีผลกระทบต่อสิทธิในการบังคับคดี ดังนั้น การบังคับคดีกับนาย ท. โดยวิธียึดทรัพย์สิน อายัดสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นตามบทบัญญัติของภาค 4 วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงต้องดำเนินการภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง มิใช่สิบปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ชำระเงินของเทศบาลตำบลทาสบเส้าเป็นที่สุดตามมาตรา 63/8 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

สรุปความเห็น

เมื่อศาลอาญามีคำพิพากษานาย ท. ชดใช้เงินที่เบียดบังไปโดยทุจริต จึงถือว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ฟ้องคดีต่อศาลและศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงิน เทศบาลตำบลทาสบเส้าจึงไม่อาจดำเนินการบังคับทางปกครองต่อนาย ท. ได้อีกตามมาตรา 63/6 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เทศบาลตำบลทาสบเส้าชอบที่จะใช้สิทธิในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาดำเนินการบังคับคดีภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา 274 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง